

תערוכת סתיו, בית האמנים

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 13.10.61 / תע' קבוצתית / בית האמנים / תל-אביב

תערוכת הסתיו של אגודת הציירים והפסלים מורכבת מעבודותיהם של 21 ציירים וארבעה פסלים, חברי האגודה. תערוכה זו אינה מהווה אנסמבל, לא מבחינת סגנון ולא מבחינת רמה אמנותית. מיוצגים כאן אמנים הפועלים בסגנונות שונים - למן ההפשטה ועד לאימפרסיוניזם, גם בציור וגם בפיסול.

רות אריון מציגה ארבעה ציורי שמן מופשטים, עשויים בצבעים אטומים, חנוקים ופגומים במבנה מפוזר, שאינו עומד בפני מבחן ההיגיון הציורי. אם כי ציורי רות אריון עשויים בסגנון אחיד, אין אחידות זו תורמת לבניית אווירה ציורית והם חסרי טריות או ספונטניות. ג'ון בייל מיוצג בחמש קומפוזיציות, קרובות ברוחן לציורו של אסטאו הצרפתי אך הן מפגינות יכולת קולוריסטית אישית ומבנה ציור אורגני. לג'ון בייל יש נטייה להתחמק מהצבת צורה חד-משמעית ומחייבת ע"י טשטוש גבולות הצורה שלא לצורך. טשטוש זה עושה את המחבר הציורי אורגני יותר אך בדרך קלה של אי התחייבות כלפי הצורה. אליהו גת מיוצג בשלשה ציורי שמן בהם בולט "נוף" בעל האווירה הגותית והאחידות הציורית.

קלייר סילארד וצילה נוימן בונות, כל אחת לפי דרכה, נופים שהתפתחו מדרך ציור אימפריוניסטית. אף כי ציוריה של קלייר סילארד בנויים יותר בעוד אלה של צילה נוימן מדגישים יותר את האווירה, הרי עבודות שתיהן דורשות עיבוד הרבה יותר מדוקדק מאחר שללא עיבוד כזה נשארים הציורים נדושים למדי.

מינה זיסלמן מציגה שלושה מופשטים אקספריוניסטיים בהם היא משלבת בצבע השמן גם קולאז'. בסקירה ראשונה אין הקולאז' המשולב מפריע, אבל מבחינת מבנה חומרי אין הצדקה הגיונית לשימוש בו, ונדמה שאפשר היה להשיג גם בלעדיו אותו כוח.

פרץ הסה מיוצג בשלשה ציורי שמן בסגנון יוצא דופן. הניקיון הציורי הרב ביותר מבין שלש העבודות מושג בציור "נוף" שאין בו כל התחמקות בהצבת הצורה ויש אחידות רבה מבחינה צבעונית. אך גם ציור זה פגום, כשניים האחרים, עקב הטיפול ה"לקקני", המכניס בו יובש מה.

שלום סבא מציג חמישה ציורים בסגנון האופייני לו, כפי שבא לידי ביטוי בתערוכתו האחרונה בביתן "הלנה רובינשטיין".

חנה לרנר מגישה שלשה ציורים אחידים ומגובשים, הקרובים מבחינת מבנה ציורי לאלה של הצייר לנסקוי. נדמה שחנה לרנר מפזרת מדי את אמצעייה הצורניים והצבעוניים, עד שלעיתים מכביד הפירוט ליחידות קטנות על העין. השימוש האחיד בטכניקת המכחול היבש גורע מטריות משיכת המכחול. השלם ביותר מציוריה הוא "נוף", בו משכנע המבנה דווקא בגלל הצבת תת-מבנים ברורה ופשטותם היחסית.

שמואל טפליר מיוצג ע"י חמישה ציורי שמן אקספרסיוניסטיים מתונים, בהם יוצא דופן

"מופשט" שגם הטיפול הטכני בו אינו עומד בפני הביקורת. אלחנן הלפרין מציג ארבע עבודות שלא כולן עשויות מעור אחד. ליד "דמות" הרגישה והפיגורטיבית, מוצגים ציוריי ביניים הרבה יותר קרובים למופשט. כמעט בכל אחד מהציורים הללו יש במקום כלשהו סטייה מהמבנה הצורני, מה שנובע ממיטת הסדום הפיגורטיבית בה שם אותם הצייר. בציור "נוף" למשל, בנויות היחידות הצורניות על צורות גאומטריות חופשיות, אך הפס העליון (השמים) חורג לפתע מאותו הגיון בנייה. קלחורה מציג ציור שמן "ואריאציות" ופסל ברזל "מתח". הציור המקני לגמרי מבחינת מבנה וצבע הפסל אינו מאורגן דיו. פסליו של משה ג'אנה מהווים ואריאציות על נושא אחד וכולם דו-מימדיים בטיבם. ג'אנה חייב לדעת שבעצם העובדה שליחידה הפיסולית יש נפח, אינה עושה את הפסל תלת-מימדי, וכאשר יחידה פיסולית עומדת בחלל, חייב הפסל להיות אחראי על יותר משני מבטים בלבד. בתיה לישנסקי מיוצגת בשלשה פסלונים פיגורטיבים ומקובלים למדי. רודי להמן מציג שלשה פסלי עופות צבועים ב"צבעים טבעיים" הנראים כאילו באו מ "דיסנילנד".

יואב בראל, בין פיכחון לתמימות: על האמנות הפלסטית בשנות ה-60 בתל אביב, מוזיאון תל אביב לאמנות, 2004